RUSKI INWALID

N°. 168.

SOBOTA *21. Lipca 1817.*

CZYLI

WIADOMOŚĆI WOJENNE.

Zawarcie. Wiadomości kraiowe: s Peterzburga; z Wilna. Królewstwo Polskie: Wypis s Protokółu Sekretaryatu Stanu. — Wiadomości zagraniczne: Włochy. Francyia. Hiszpania. Portugaliia. Angliia. — Mody. — Post scriptum.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

S Peterzburga, 21. Lipca.

Naymiłościwiey mianowanym został Kawalerem Orderu Stey. Anny 2ey klassy, właściciel machyny parowey Ober-Bergmeister *Berd.*

Officialistom Ministerstwa Spraw Wewnętrznych rozdane są z woli *Nayiaśnieyszego Pana* następuiące pieniężne nagrody: Dyrektorowi udziału ekonomicznego rzeczywistemu Radcy Stanu *Dzunkowskiemu*, sześć tysięcy rubli assygnacyynych na rok. Radcom Stanu: Naczelnikowi oddziału *Pospiełowu*, i Pomocnikowi Dyrektora Poczt Peterzburgskich *Hanowi*, pierwszemu 2500 rubli, a drugiemu 1,500; Tranzlatorowi *Palmowowi* tysiąc ośmset rubli; Inspektorowi Poczt *Birbacer-Brenszteynowi*, i Zurnaliście Radcy Nadwornemu *Leontiewu*, każdemu po tysiąc pięćset rubli. — Naczelnikom stołów: Kollegskiemu Assessorowi *Staroszerszaninowi*, Radcy Tytularnemu: *Konszynowi*, *Połuskowi* i *Lewkowcowi*, każdemu rubli 600. Pomocnikom Naczelników stołu *Suczkowowi*, *Sysoiewowi*, Sekretarzowi *Betcherowi* i Pomocnikowi Chersońskiego Pocztmistrza *Romanienkowi*, każdemu po 500 rubli.

— Wieczor dzisieyszy iest przeznaczony na Faierwerk w *Oranienbaumie*. Piękność iego przeydzie wszystkie widziane dotąd w tych stronach. — Biletów rozdanych dla widzów rachuią więcey 10,000.

Z Wilna, 26. Czerwca.

Wileńskie Towarzystwo Dobroczynności, stosownie do ustaw swoich obowiązane odbywać corocznie posiedzenia powszechnego zebrania, odprawiło ie w dniu 12tym przeszłego miesiąca Maia. Zgromadzeni liczni Członkowie pod przewodnictwem Członka Towarzystwa JW. Litewskiego Woiennego Gubernatora, Jenerała piechoty i wielu Orderów Kawalera, *Rzymskiego Korsakowa*, naradzali się wspólnie nad środkami, iakie Wileński zakład Dobroczynności przyprowadzić mogą we wszystkich iego częściach do coraz większego doskonałości stopnia. Niezałatwione na iednem posiedzeniu przedmioty dały powód do zgromadzenia się powtórnego w dniu 30tym tegoż miesiąca Maia. W rzędzie materyy rozbieranych wprzódy przez osobny, z trzech Członków złożony Komitet, JW. i WW. Wice-Gubernatora Hrabi *Platera Zyberka*, J. G. *Rudominy* i Jana *Rychtera*, uczyniono postanowienia dla zabezpiecznia tak dotąd będących funduszów, iako też nadal przybywać mogących; przedsięwzięto środki względem uzyskania należnych Towarzystwu zaległości; u-

znano potrzebę przepisania obszernieyszych dla opiekunów parafialnych prawideł; uchwalono kończenie w roku teraźnieyszym murów w domu Towarzystwa; urządzona wewnętrzna administracya domu; na ostatek, Urzędnicy i Członkowie do wydziałów na rok teraźnieyszy wybrani zostali.

W domu Towarzystwa utrzymuie się teraz ubogich, sierot, zgrzybiałych i różnego wieku osob oboiey płci około 400, a oprócz wsparcia pieniężnego, żywność odbiera do miasta przeszło 100 familiy. A tak, zakład ten dobroczynny od lat dziesięciu w stolicy Litwy utrzymuiący się hoynością obywateli tey prowincyi, poświęceniem się miłosiernem szanownych Dam zbieraiących coroczną kwestę, i innym sposobem przykładaiących się do wsparcia tego zakładu, tudzież staraniem Członków Towarzystwa, przy skuteczney Rządu mieyscowego pomocy, pożądanego nabiera wzrostu.

Królewstwo Polskie.

Z Warszawy, 15. *Lipca.*

Wypis z Protokółu Sekretaryatu Stanu Królestwa Polskiego.

My z Bożey Łaski
ALEXANDER I.
Cesarz Wszech Rossyy, Król Polski,
etc. etc. etc.

Chcąc zapewnić skarbowi całość dochodu od Orderów na mocy prawa 1811 roku opłacie steplowey podlegaiących; na przełożenie Kommissyi Rządowey Przychodów i Skarbu, po zasięgnieniu zdania ogólnego zebrania Rady Stanu postanowiliśmy i stanowiemy:

Artykuł 1. Oplata stęplowa na mocy prawa stęplowego od Orderów, tak za czasów Xięztwa Warszawskiego, iako i za teraźnieyszego Rządu rozdanych, Skarbowi należna, ma bydź bez dalszey zwłoki opłaconą przez tych, którzy takowey dotąd nie zaspokoili, w papierze stępla Administracyynego ceny stosowney, i papier ten iako dowód uiszczoney należności Skarbowey, do patentu lub nadania dołączonym bydź winien.

Art. 2. Wyłączaią się od przepisu powyższego ci tylko, którzy w nadaniu wyraźne od należney opłaty uwolnienie uzyskali; nadto, wyłączenie podług exystuiącego prawa stęplowego służące orderom Francuzkim i Saskim, odtąd służy tylko orderom Cesarsko-Rossyyskim.

Art. 3. Z powodu podziału na cztery klassy orderu Sgo *Stanisława*, opłata stęplowa prawem do niego przywiązana również na cztery klassy dzieli się, i tak:

Od orderu Sgo *Stanisława* czwartey klassy płacić się będzie złotych pięćdziesiąt.

Od tegoż orderu trzeciey klassy złotych sto.

Od tegoż orderu drugiey klassy złotych trzysta.

Od tegoż orderu pierwszey klassy złot. pięćset.

W postępowaniach z klassy niższey do wyższey, należność stępla w powyższey proporcyi dopłacana bydź ma.

Art. 4. Celem niezawodnego ściągnienia zaległey opłaty od orderów Skarbowi przypadaiącey, Minister Sekretarz Stanu prześle w iak naykrótszym przeciągu czasu Kommissyi Rządowey Przychodów i Skarbu dezygnacyą imienną tych wszystkich, którzy tak za czasów Xięztwa Warszawskiego, iako i za teraźnieyszego Rządu orderami kraiowemi zaszczyceni zostali, a Kommissya wspomniona poleci Kommissyom Woiewódzkim ściągnięcie takowey opłaty w sposobie powyżey przepisanym, i skutku dopilnuie.

Art. 5. Gdyby kto zaległey tey opłaty w przeciągu kwartału po wezwaniu dobrowolnie złożyć niechciał, i prawnego od niey uwolnienia okazać nie był w stanie, exekucyą do tego obowiązku znaglony bydź ma.

Art. 6. Odtąd nikomu patent, ni tez upoważnienie do noszenia orderu wydaném nie będzie, dopóki należney od rzeczonego orderu opłaty steplowey nie zaspokoi.

Art. 7. Tym końcem każdy patent przesłany wprzód będzie do Kommissyi Rządowey Przychodów i Skarbu; ta zaś odeśle go do właściwey Kommissyi Woiewódzkiey dla wręczenia go interessentowi, nie prędzey iednak, iak po ściągnieniu od niego należney podług prawa opłaty.

Art. 8 Tak dla dopilnowania niezawodności wpływu tey opłaty do Skarbu, iako i dla utrzymania potrzebney tychże opłat kontrolli, Minister Sekretarz Stanu iako i Radca Sekretarz Stanu przesyłać będą wszelkie patenta na ordery do Kommissyi Rządowey Przychodów i Skarbu, i nadto uwiadamiać ią będą, gdyby kto orderem zaszczycony od przywiązaney do niego opłaty został uwolnionym.

Art. 9. Wykonanie ninieyszego postanowienia, które w Dzienniku praw ma bydź umieszczoném, wszystkim Władzom kraiowym, w czém do którey należy, polecamy.

Dan w Peterzburgu dnia 5/17. Czerwca 1817.

(Podpisano) ALEXANDER.

Przez Cesarza i Króla Minister Sekretarz Stanu
(L.S.) *Jg. Sobolewski.*

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

W ł o c h y.

Z Rzymu, 1. *Lipca.*

Oyciec Swięty zupełnie powrócił do zdrowia. Jego swietobliwość dawał prywatne posłuchanie w *Castel Gandolfo*, Xiążęciu *Kaunitz-Rittberg*, posłowi Austryiackiemu przy Swiętey Stolicy-Xiąże przedstawiał swe wierzytelne listy które J. S. przyiął łaskawie.

25 p. m. Kardynał Sekretarz Stanu dawał wielki obiad dla posła Austryiackiego.

S Turynu, 1. *Lipca.*

Ministerstwo spraw zagranicznych otrzymało wielkie depesze od Kawalera *Carron*, Konsula Jeneralnego *Nayiaśnieyszego Pana* w Algierze. Depesze datowane są 9. Czerwca i donoszą iż nietylko Agent nasz niedoświadcza tam nic nieprzyiemnego; ale nadto wszelkie odbiera honory. Dey nieoboiętną okazuie dla niego grzeczność. Dwór cały także i Ministrowie szczególne daią dowody przyiazni i uszanowania. Słowem nigdy iescze poselstwo Monarchy naszego niebyło tam w większym kredycie i uszanowaniu.

F r a n c y i a.

S Paryża, 9. *Lipca.*

Sąd pierwszey instancyi Lyoński wyrokował przeciwko dziewięciu z gminy *Charnay*, oskarzonym i przekonanym o należenie do powstania i buntu. Jednego z nich skazano na smierć, dwóch na wygnanie, a iednego także na ciężką pięciomiesięczną pracę; innych zaś uwolniono. Po ogłoszeniu wyroku skazany na śmierć powstał i dwa razy głośno zawołał: *Mam nadzieię, iż ten, za którego umieram, pomści się moiey śmierci.*

— Donoszą z *Lionu*, iż nieiakis *Oudin*, dowodca bandy powstanców w Saint-Genis-Laval, schwytanym był w Tarascon, skąd go zaprowadzono do Lionu.

— Sukcessyia po zmarłym Hrabiu *Choisseul-Gouffier* dała iuż powod do wielu sprzeczek. W skutek prożby dzieci iego s pierwszego Małżeństwa, rościągnięto sekwestr na piękną iego kollekcyią Antyków, których wartość przechodzi iak powiadaią 200,000 franków.

— Donoszą z *Barcellony*, że Król Hiszpański iuż podpisał wyrok śmierci, na Jenerała *Lacy* i 15 iego wspólników; i że Jenerał *Castanos* niemógł doprowadzić do skutku takowego wyroku iedynie tylko dla niedostatku woyska w Barcellonie, którego iednakże nadeyścia codzień oczekuią; a zatem i wypełnienie wyroku niechybnie w krótce dokonaném będzie.

H i s z p a n i a.

Z Madrytu, 18. *Czerwca.*

Królowa nasza spodziewa się iutro połogu, to pomyślne zdarzenie, napełnia wszystkich radością, i nayprzyiemnieyszą nadzieią. Mówią także, że Infantka Małżonka brata Królewskiego, w podobnym że znayduie się stanie. Te szczęśliwe okoliczności niezostawuią nic więcey do życzenia wiernym i przywiązanym do Królów swoich Hiszpanom.

Pan *Lozzano de Torres* spodziewa się nowych dowodów łaski Królewskiey; mówią albowiem, iż *Nayiaśnieyszy Pan* ma go mianować wkrotce Hrabią, albo Margrabią.

Plan Finansów przedstawiony przez Pana *Garay*, mieścił proiekt zniesienia przywileiów prowincyi Biskayskich i podniesienia komor celnych aż do granic Pireneyskich. Zdaie się iż proiekt takowy niebędzie miał skutku. Niema wątpliwości, iż plan podany przez Pana *Garay*, w wielu artykułach dozna przemiany.

P o r t u g a l i i a.

Z Lizbony, 27. *Czerwca.*

Sąd, któremu poruczono rozebranie sprawy zamieszanych do ostatniego spisku, złożony iest z iednego Prezydenta, 4 członków i iednego Sekretarza. Dotychczas wzięto pod areszt osob blisko piędziesiąt. Plan tego spisku był ułożony z wielką trafnością. W samey Lizbonie było cztery komitety s których ieden tylko główny wiedział o wszystkich taiemnysh zamiarach, inne zaś odbywały swoie czynności stosownie do rozrządzeń iego. Kto potrafił namówić trzy osoby do należenia do spisku, zostawał dowódzcą Komitetu pomocniczego. Spisek ten roschodził się po całem Państwie, wszędzie rozesłani byli Agenci zlemyslących. Zamiarem ich było zrzucić s tronu Dóm *Bragancki* i zabić Marszałka *Campo Maiara (Beresforda)* do którego iak wiadomo woysko całe iest przywiązane, po czem mieli zabespieczyć Oficerów Angielskich i zmusić ich do należenia do spisku. Nayprzód mieli ustanowić rząd tym czasowy, a potem republikański nawzór Korteziuszów. Powiadaią, iż Jenerał *Gomes Freyre d'Andrada*, mniey iest zamieszany do sprawy spiskowych aniżeli rozumiano pierwiey. Bardziey udawał aniżeli było w rzeczy samey. Jeden młody Oficer schwytany na drodze do Lizbony, zastrzelił się w karecie pierwiey nim go dowieziono do tey stolicy.

Z otrzymanych doniesień z Rio-Janeiro pod data

5. Maia, wykazuie się, iż handel tameczny znacznie upada. Połowa woyska wysłanego do Fernambuko wynosząca do 3000 żołnierza, złożona iest z samey milicyi. Szczęście, że i przeciwnicy ich także niewiele maią doświadczenia, inaczey byłoby to napróżno, iednakże wiele iest przy nich oficerów znaiących dobrze sztukę woiowania.

Anglia.

Z Londynu, 8. *Lipca.*

Admiralicyia nasza otrzymała dnia wczorayszego depesze s *Portsmut*, w których zawarte iest doniesienie o następuiącem smutnem zdarzeniu: Kapitan *Magdonald* przybywszy tam w Sobotę wieczorem na okręcie *Dowson* doniosł, iż fregata *Alcesta* na którey się znaydował Lord *Amherst*, weszła na skałę, na którey się rozbiwszy poszła na dno morza przy wysepce *Kaspra* niedaleko *Jawy*. Kapitan *Makswel*, rownie też cała osada i passażyierowie, potrafili siebie ratować i wylądowali na pomienioną wysepkę; lecz okręt s całym ładunkiem zginął. Niewyratowano nawet i podarunków posyłanych Cesarzowi Chińskiemu, których on nieprzyiął.

Dziś z rana Partyia oppozycionistów straciła naypierwszego z swoich stronników. Szanowny Lord *Ponsombey*, Szwagier Lorda *Greia*, uderzony Apoplexiią w Parlamencie, żyć przestał maiąc wieku lat 58. Był niegdyś Kanclerzem Irlandyi. Wszędzie dowodził wielkiego rozumu, rzadkich zdatności w zawodzie politycznym i dobroci serca w każdym postępku. Mowią, iż Lord *Kawendisch* zastąpi iego między oppozycionistami.

— 30. Czerwca straszny się zdarzył przypadek w iedney s kopalni węgli w okolicach *Durham*: ieden z robotników chciał użyć swiecy wewnątrz takowey kopalni, i pomimo naysurowszy zakaz niewziął zwyczaynie tam używaney lampy, ale zapalił swiecę, natychmiast nastąpiła tak gwałtowna explozyia, iż s 40 pracuiących tam ludzi, czterech tylko zostało przy życiu.

ROZMAITE WIADOMOSCI.

Jezioro Kostancyeńskie wystąpiło z brzegów i zalało wszystkie okoliczne wioski. W *Lindau* można dopłynąć wodą do samego Ratusza. Podobne wystąpienie z brzegów miało mieysce przed trzema wiekami.

— Pani *Stal* mocno iest chorą od nieiakiego czasu, kazała sobie sprowadzić naysławnieyszego Doktora z Jenewy, sama będąc w Paryżu. Widać iż Doktorowie tey stolicy niemaią u tey Pani wiary.

MODY.

Używanie kwiatów tak świeżych iako i sztucznych iest bardzo w modzie. W pokoiach, na gotowalni, w koszykach, w wazonach, u kapeluszów Damskich, przy boku, u sukień, wszędzie pełno kwiatów i bukietow; upowszechniona wonność i przyiemność widoku; iakoż przyznać należy, że w żadney postaci natura więcey nie okazuie powabow, iak w kwiatach; piękny bukiet przy boku młodey panienki zdaie się bydź skromnym rywalem wdzięków iey młodości. Oczy trafne spostrzegaią: że bukiet przy boku młodey osoby, służyć może za termometr mocy iey uczuć.

Za dawnych czasów, babki i stare ciotki, stroiąc na bal swe wnuczki lub siostrzenice, przypinały im bukiety z róż, anatomicznie biorąc w samym środku popiersia, nucąc piosneczkę głosem ponurym: *Przez ciernie*, *przez głogi etc. Każda roża ma kolce etc.* i tak bukiet aż pod brodę wyniesiony osłaniał wdzięki niewinności, grożąc wyraźnie ciekawym spoyrzeniom męczyzn. Lecz teraz *głogi* i *ciernie* niepotrzebne; wiek rycerstwa minął, natarczywość omdlała! spostrzegły tę zmianę posępne stryienki i surowe matki; zniosły więc te kolczyste palisady. Bukiety iuż nie na środku lecz przy lewym boku przypięte bywaią z hyacyntów, granatów, i innych kwiatów, ale bez kolców, a tak gdy zręcznie są umiesczone, piękność i postawa składnego *biustu* w całym swym wdzięku widzieć się teraz daie.

Czyli obyczaie za modami, czy też mody idą za obyczaiami? tego iescze nie wiemy; iest w tém może ścisła wspólność; to pewna; że przedtém przedzierano się chętnie przez ciernie do róży; bo ta kwitnąc spokoynie w cieniu, rosą wieczorną tylko ożywiona, w całey swey świeżości wdzięczną obiecywała nagrodę starań i przykrości; teraz zaś zaczynamy wprawdzie od róży, lecz zwykle kończemy na cierniu.

Cożkoi[illegible]k bądź, bukiet, bądź na środku, bądź u boku m[illegible]y osoby, iest śliczną dla kobiet ozdobą.

P.S. S przyczyny uroczystości Imienin Nayiaśnieyszey Cesarzowey *Maryi*, która się dnia iutrzeyszego obchodzić będzie w Peterhofie, następuiący Numer gazety naszey wyydzie we Wtorek następuiący to iest 24. b. m.

W St. Peterzburgu, w Drukarni Karola Kraya.